

Logoped tiltak, AFR

Side 1 av 3

Dokument ID:

II.SOK.AFR.2.1.6.3-2

Godkjent dato:

24.02.2026

Gyldig til:

24.02.2028

Revisjon:

2.00

Somatikk Kristiansand/Avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering/Fagprosedyrer og Pasientrelaterte tema/Spesialisert rehabilitering/Monofaglige fagprosedyrer ESR

Hensikt:

Retningslinjen skal kvalitetssikre logopedenes undervisning og opplæring til pasienter med traumatisk hjerneskade ved Enhet for Spesialisert Rehabilitering (ESR).

Gjelder for:

Logopeder ansatt i ESR.

Grunnlagsinformasjon:

Funksjonsnivået til denne pasientgruppen inneholder store variasjoner; alt fra pasienter med betydelig redusert bevissthet og fullt pleietrengende, til velfungerende pasienter uten sensomotoriske eller kognitive utfordringer.

Et viktig prinsipp er at man iverksetter tiltak så raskt som tilrådelig for å optimalisere funksjon og ikke risikere sekundærproblematikk.

Handling:

Opplæringen og undervisningen tilpasses den enkeltes funksjon og behov.

Tiltakene skrives inn i rehabiliteringsplanen til den enkelte pasient.

Oversikt over aktuelle tiltak:

	Tiltak/metodikk:	
<ul style="list-style-type: none"> Afasi. Språkvansker som følge av ervervet skade i språksenteret i hjernen. 	<ol style="list-style-type: none"> PALPA HAST CILT PACE MODAK NUMA materiell 	<ol style="list-style-type: none"> Psycholinguistic assessment og language processing in aphasia Haukeland Afasi Screeningtest). Constrain Induced Language Therapy) Promoting Aphasics Communication Effectiveness Modalitetsaktivering Auditiv prosessering, setningsprosessering, leseforståelse Tilpassede oppgaver relatert til vanskeområdene. Eks: - Språklig forståelse. - Auditive fonologiske vansker. - Ordgenereringsvansker. - Nedsatt taleflyt - Fonologisk ekspressive vansker
<ul style="list-style-type: none"> Taleapraksi. Svikt i viljestyrt og spontanmotorisk 	<ol style="list-style-type: none"> Opparbeide økt persepsjon ved taktile- og faciliteringsprinsipper 	<ol style="list-style-type: none">

Utarbeidet av:

Turid M. Fjeldvær

Fagansvarlig:

Turid M. Fjeldvær

Godkjent av:

Alexandra C. Hott

Dokument-id:
 II.SOK.AFR.2.1.6.3-2

 Utarbeidet av:
 Turid M. Fjeldvær

 Fagansvarlig:
 Turid M. Fjeldvær

 Godkjent
 dato:
 24.02.2026

 Godkjent av:
 Alexandra C. Hott

 Revisjon:
 2.00

Somatikk Kristiansand/Avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering/Fagprosedyrer og Pasientrelaterte tema/Spesialisert rehabilitering/Monofaglige fagprosedyrer ESR

aktivitet i artikulasjonsorganene.	<ol style="list-style-type: none"> 2. Trening på viljestyring av artikulasjonsstillinger 3. Relatere artikulasjonsstillinger til fonasjon og fonemforbindelser 4. Vurdere ASK 	<ol style="list-style-type: none"> 2. 3. 4. Alternativ og/eller supplerende kommunikasjonsmidler
<ul style="list-style-type: none"> • Ervervede lese- og skrivevansker. Ervervede vansker med lese- og skriftspråk som følge av synsvansker eller kognitive utfordringer. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. HAST 2. NUMA 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Haukeland afasi screening test 2. Leseforståelse: <ul style="list-style-type: none"> - kompenserende teknikker ved synsutfordringer - tilpasset arbeide med avkoding og leseforståelse. - Forming av grafem, kople grafem til fonem, rekkefølge, struktur og organisering av grafem til fonologisk meningsbærende strukturer - Skriftlig formuleringsevne - Utarbeidelse av tilrettelagte oppgaver for egentrening
<ul style="list-style-type: none"> • Dysartri. Ulike typer av artikulasjonsvansker grunnet endret sensomotorikk. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Talktools 2. Letsip 3. Novafon 4. Egentreningsprogram 	
<ul style="list-style-type: none"> • Afoni, dysfoni, dysartrofon. Stemmevansker. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fonasjon-i-rør. 2. Tilpassede stemmeøvelser. 3. Vurdere ASK 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Evt. henvisning til undersøkelse av faryngeale strukturer samt funksjon av og utseende på plica vocalis. 2. Evt. utarbeidelse av Stemmetreningsprogram 3. alternativ og/eller supplerende kommunikasjonsmidler
<ul style="list-style-type: none"> • Dysfagi. Vansker forbundet med svelging av mat og drikke. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. F.O.T.T - prinsipper 2. MDTP - terapi 3. Castillo Morales' Orofacial Stimuleringsterapi. 4. Letsip 5. Talktools 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Facial Oral Tract-therapy 2. McNeill Dysphagia Therapy program

 SØRLANDET SYKEHUS	Logoped tiltak, AFR				Side: 3 Av: 3
Dokument-id: II.SOK.AFR.2.1.6.3-2	Utarbeidet av: Turid M. Fjeldvær	Fagansvarlig: Turid M. Fjeldvær	Godkjent dato: 24.02.2026	Godkjent av: Alexandra C. Hott	Revisjon: 2.00

Somatikk Kristiansand/Avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering/Fagprosedyrer og Pasientrelaterte tema/Spesialisert rehabilitering/Monofaglige fagprosedyrer ESR

Eksterne referanser:

www.statped.no

www.norsklogopedlag.no